ბიულეტენი

აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის
ყოველთვიური საინფორმაციო ორგანო

№12 (42) დეკემბერი 2010 წელი

უწმიდესი და უნეტარესი ილია II
სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, მცხეთა-თბილისის
მთავარეპისკოპოსი, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი

დიდება ქვეყნის უმეოქმედს

ბიულეტენი გამოდის ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტ დანიელის (დათუაშვილის) ლოცვა-კურთხევით 2007 წლის ივლისიდან

საშობაო ეპისტოლე უწმიდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II

ქრისტეს მიერ საყვარელნო ყოვლადსამღვდელონო მღვდელმთავარნო, მოძღვარნო, დიაკონნო, ბერ-მონოზონნო, ყოველნო მკვიდრნო საქართველოისა და უცხოეთში მცხოვრებნო ჩვენნო სულიერო შვილებო!

აი, უკვე 2011 წელია, გვესმის ანგელოზთა საოცარი საგალობელი: „დიდება მაღალთა შინა ღმერთსა, ქუეყანასა ზედა მშვიდობა და კაცთა შორის სათნოება“, რათა ჩვენც, იუდეის მწყემსთა და აღმოსავლელ მოგვთა მსგავსად, მივეახლოთ და თაყვანი ვსცეთ ბეთლემის ცივ გამოქვაბულში, ბაგასა შინა მწოლ უჩვეულო ყრმას და გავიხაროთ სიხარულითა დიდითა, რადგან ეს დღე არის საწყისი ცოდვის ბორკილთაგან ჩვენი გათავისუფლებისა და სულიერი თვალ-მარგალიტით გამშვენებისა, დღე იმ აღთქმის აღსრულებისა, რომელსაც ათასწლეულების მანძილზე ელოდა კაცთა მოდგმა, წინასწარმეტყველთა და მართალთა მთელი თაობები;

როგორი უბრალოებით წარუდგა სოფელს შემოქმედი ცათა და ქვეყანისა, რათა გონებისთვის მიუწვდომელი თავმდაბლობითა და მსხვერპლშეწირული სიყვარულით განკაცების პირველი წუთებიდანვე მომაკვდინებელი დარტყმა მიეყენებინა ამპარტავნებით შეპყრობილი ეშმაკისათვის.

ო, როგორ ეშინოდა ბოროტს ამ ჟამის დადგომის! მან მეფე ჰეროდეს სახით და მისი საშუალებით მოინდომა, არ დაეშვა დედამიწაზე ღვთის ამ სასწაულის აღსრულება და ამიტომაც გასცა ბრძანება, მოეკლათ ყველა ახალშობილი, რომელთა რიცხვმაც თოთხმეტიათასს მიაღწია; მწარედ სტიროდა რაქილი შვილთა თვისთა. მაგრამ ამ მცდელობის მიუხედავად, განგებულება ღვთისა მაინც განცხადდა და კაცობრიობისათვის ზეცის კარიბჭენი განიხვნა.

რათა გავაცნობიეროთ აღნიშნული სიტყვების მნიშვნელობა შეგახსენებთ, რომ ჩვენი დაუძინებელი მტერი, — ბოროტი სული (რომელიც თავდაპირველად ნათლითმოსილი ანგელოზი იყო), ამპარტავნების ცოდვის გამო თავის მიმყოლ ანგელოზებთან ერთად ზეცის თვალშეუდგამი სიმაღლიდან ქვესკნელამდე დაემხო, რადგან შემოქმედის მიერ ნაბოძებ სიკეთეთა მითვისება და ღმერთთან გატოლება მოინდომა.

გავიხსენოთ ადამი და ევაც; ისინი ბედნიერად ცხოვრობდნენ სამოთხეში, მაგრამ ამპარტავნების გამო, ეშმაკის მიერ ცდუნებულებმა, ღმერთობა ისურვეს; დაივიწყეს უფლის მცნება, იგემეს აკრძალული ხის ნაყოფი და მკაცრადაც დაისაჯნენ, — მაშინვე დაკარგეს მადლი შემოქმედთან სიახლოვისა, დაკარგეს სამოთხე და როგორც თვითონ, ისე მათი შთამომავალნიც ხრწნილებასა და სიკვდილს დაექვემდებარნენ.

ამპარტავნება — ეს არის უპირველესი, უდიდესი და უსაშინლესი ცოდვა, რომელსაც თითქმის ყველა ადამიანში ჰქონდა და აქვს მეტ-ნაკლებად ფესვი გადგმული და სწორედ იგი არის მთავარი დამაბრკოლებელი მიზეზი ღმერთთან ჩვენი მიახლებისა. ამიტომაც ამ ეპისტოლეში აღნიშნულ ცოდვაზე გავამახვილებ ყურადღებას.

რა განაპირობებს მის განსაკუთრებულობას?

უპირველეს ყოვლისა ის, რომ იგი შობს ყველა სხვა სიბილწეთ.

წმიდა მამები ამბობენ, რომ თორმეტი ვნება არსებობს და ვინც მათ შორის უმთავრესს, ამპარტავნებას, თავისი ნებით მიიღებს, მისი საშუალებით დანარჩენ თერთმეტსაც თავისთან განუმზადებს ადგილს, მაშინ როდესაც სხვა მანკიერებანი, პირველ რიგში, მის საპირისპირო სათნოებებს აუკუღმართებენ. მაგალითად სიძვა — სიწმინდეს, შური — სიყვარულს, ნაყროვანება — თავშეკავებულობას და ა.შ.

უნდა ვიცოდეთ ისიც, რომ ადამიანმა შეიძლება დაძლიოს ყველა ცოდვითი მიდრეკილება და მიხვდეს, რომ ეს თუ ის ვნება აღარ აწუხებს, მაგრამ ამას ვერასოდეს იტყვის ამპარტავნების შესახებ; მან ყველგან და ყოველთვის შეიძლება დაგვიგოს მახე და მსწრაფლ განაქარვოს წლების მანძილზე ჩვენი ღვაწლით მოპოვებული მადლი.

ამასთან, სხვა ცოდვები შედარებით ნელი მოქმედებისაა, ხოლო ამპარტავნება, როგორც კი ტახტს დაიდგამს ადამიანის სულსა და გულში, იმ წამსვე ღუპავს მას. მდგომარეობის გამოსწორებისთვის კი ძალიან დიდი ძალისხმევაა საჭირო. განასხვავებენ ორი სახის ამპარტავნებას, — ხორციელს და სულიერს. ხორციელია, როცა ამა თუ იმ პიროვნებას თავი მოაქვს სხვა და სხვა მიწიერი, ამქვეყნიური სიკეთით, მაგ., სიმდიდრით, სილამაზით, თანამდებობით, ჯანმრთელობით, სიძლიერით და ა.შ. ხოლო თუ იგი თვითკმაყოფილებას განიცდის ცოდვებთან ბრძოლაში მიღწეული წარმატებებით, მაშინ სახეზე გვაქვს ამ სენის ყველაზე მძიმე ფორმა, — სულიერი ამპარტავნება. ზოგიერთი გულწრფელად იკითხავს: მე თუ ჭკვიანი ვარ და ჩემს საქმიანობაში წარმატებული, თუ დამოუკიდებლად შევძელი ქონების შეძენა ან გავლენის მოპოვება, ვისი დამსახურებაა ეს, თუ არა ჩემი?

წმიდა მამები ამ კითხვაზე მათ ასე პასუხობენ:

შენ შეგეძლო გეამაყა იმით, შენს შობამდე რომ გეარსება და გქონოდა რამე, მაგრამ რადგან ღმერთის შექმნილი ხარ და არარსებობიდან არსებობაში შემოსული, ყველა სიკეთე, რაც შეიძინე, ღვთის საჩუქარია და ნაკლებად შენი დამსახურება. შესაბამისად, თუ მოიძიებ ისეთ რამეს, რაც გაგიკეთებია გონებისა და გულის გარეშე, შენი ნამოქმედარია, დანარჩენი კი უფლის მიერაა ნაბოძები და ტყუილად ითვისებ.

თუ კარგად დააკვირდები, შეიცნობ, რომ შენი მარტო შენი ნებაა, რომ შენია მხოლოდ სურვილი და არ-

(გაგრძელება მე-4 გვ.)

(დასაწყისი მე-3 გვ.)

ჩევანი იმისა, თუ ვის დაუმორჩილებ ყოველივეს, რითაც უფალმა დაგაჯილდოვა.

ადამიანი ან მიდრეკილია უფლისკენ, ან ეშმაკისკენ ანუ საკუთარი თავის განდიდებისკენ.

თუმცა, პირველ ეტაპზე, ამპარტავანნიც ღვთისადმი მადლიერებას სიტყვით გამოხატავენ, გულში კი მხოლოდ საკუთარ თავს განადიდებენ.

შემდგომ საფეხურზე მათ არათუ თავისი ღვაწლის წარმოჩენა „ერიდებათ“, არამედ სხვათა დამსახურებასაც ხშირად საკუთარ თავს მიაწერენ; ამცირებენ გარშემომყოფთ, აზვიადებენ ყველაფერს და ითხოვენ გამორჩეულ პატივს.

გულწრფელი აღსარება მათთვის თითქმის უჩვეულო რამაა.

არადა, ერთი შეხედვით, თითქოს როგორი ადვილია შენს თავში ღმერთის მყოფობა აღმოაჩინო და მისდამი მადლიერებით განიმსჭვალო.

რომ დავიბადეთ და დავდივართ, რომ ვხედავთ, ვსუნთქავთ და გვიყვარს, რომ ვაზროვნებთ და შეგვიძლია ამა თუ იმ საქმის კეთება, ეს ხომ მისი წყალობაა?!

ხომ შეიძლება ერთ წუთში დავკარგოთ თვალის ჩინი, ან განსჯის უნარი ან მოძრაობის შესაძლებლობა..., და მერეღა მივხვდებით, რა უმადურნი ვყოფილვართ.

იაკობ მოციქული გვაფრთხილებს და გვმოძღვრავს, რომ „ამპარტავანთა შემუსრავს ღმერთი“ (იაკ.4,6).

არ წერია, რომ ასევე შემუსრავს მაგ, ქურდებს, ცრუთ, სათამაშო ბიზნესით დაკავებულთ, მრუშებს, ლოთებს..., მართალია, მათი შეცოდებანიც ფრიად სერიოზულია და სასჯელსაც დიდს მოიწევენ, მაგრამ ამის ჩამდენთ აქვთ ერთი უპირატესობა, — ისინი მოქმედებენ თავისი თავის ან სხვა ადამიანების წინააღმდეგ. ამპარტავანნი კი, თავისი თავხედობითა და უმადურობით, აშკარად უპირისპირდებიან შემოქმედს.

როგორ დავაღწიოთ თავი ამ საშინელ მდგომარეობას?

თავმდაბლობა არის ერთადერთი წამალი ამპარტავნებისაგან განკურნებისა.

თავმდაბლობას მოვიპოვებთ, თუ საკუთარ თავს, ჩვენს „მე“-ს უარვყოფთ და ღვთისადმი მადლიერებით აღვსილნი, სიმშვიდითა და ღირსებით შევხვდებით ქებასაც და დამცირებასაც, სიხარულსაც და ტკივილსაც, უსამართლობასა და შეურაცხყოფას. ამასთან, ჩვენი შინაგანი სამყარო ისე უნდა წარვმართოთ, რომ სხვა ჩვენზე უკეთესად, უფრო გონიერად და უპირატესად მიგვაჩნდეს, ჩვენ მიერ აღსრულებული კეთილი საქმეები კი, — უფლის წყალობად და არა საკუთარ დამსახურებად.

მაშინ შეიმუსრება ჩვენი სიამაყე და პატივმოყვარეობა და მის ადგილზე თავმდაბლობით მოპოვებული ღვთის მადლი დაივანებს.

რა თვისებები განასხვავებთ ამპარტავანთ და თავმდაბალთ?

თუ ამპარტავანი თავის ნაკლოვანებებს საერთოდ არ ხედავს ან როგორც უმნიშვნელოს, ისე წარმოაჩენს (არ არის გამორიცხული, იქამდეც კი მივიდეს, რომ ამით იამაყოს); თავმდაბალი მცირე ცოდვასაც მტკივნეულად განიცდის, წუხს და არ მალავს მას არც მოძღვრის და არც ადამიანების წინაშე.

ამპარტავანი, კეთილდღეობის შემთხვევაში, კიდევ უფრო ამაყი ხდება, განსაცდელის ჟამს კი ხვედრს ემდურის, გაბოროტებულია, სიმშვიდეს ვერსად პოულობს და სასოწარკვეთილებისკენაა მიდრეკილი.

თავმდაბალი კი მწუხარებასაც და სიხარულსაც ერთნაირად იღებს, მიღწეულით არასოდეს კმაყოფილდება და სულიერ კიბეზე ზეაღსვლას სულგრძელებითა და მოთმინებით განაგრძობს.

ამპარტავანნი მაჭირვებელთ ბოროტებით პასუხობენ და თუ ამას საქმით ვერ აღწევენ, ცილისწამებას არ ერიდებიან. ღვთისსათნონი კი, ავისმქმნელთათვის ლოცულობენ და ცდილობენ, სიკეთით უპასუხონ, რადგან ბოროტება მხოლოდ სიყვარულით იკურნება და იციან, რომ ეს არის სათნო წინაშე ღვთისა.

ჩვენს დროში განსაკუთრებით ზეიმობს ამპარტავნება, რადგან მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარებამ ადამიანი თავის თავზე შეყვარებული და თავდაჯერებული გახადა.

მას კიდევ უფრო გაუმყარდა ილუზია იმისა, თითქოს, საკუთარ ძალებზე დაყრდნობით ყველაფერი შეუძლია გააკეთოს და, აქედან გამომდინარე, შემოქმედის ადგილიც დაიკავოს.

ისეთ დღესასწაულებსაც კი, როგორც შობა ან აღდგომაა, ისინი თავისი თავისთვის იწყობენ და ყველაფერს გარეგნულ ელფერს აძლევენ, ხოლო მათი არსი საერთოდ არ აინტერესებთ.

ბეთლემს შობილი ყრმა ყოველ წელს შეახსენებს მსოფლიოს, რომ ხსნის გზა თავმდაბლობითა და უბრალოებით იწყება.

კიდევ ერთ მომენტზე შევაჩერებ თქვენს ყურადღებას:

რამდენჯერ შეგვხვედრიან ადამიანები, რომლებიც თავს დიდად მორწმუნეთ არ მიიჩნევენ, მაგრამ მრავალ კარგ საქმეს აკეთებენ და, ერთი შეხედვით, სამაგალითონიც არიან; მაგრამ თუ კარგად დავუკვირდებით, ღვთისაგან ყველაზე მეტად დაცილებულნი სწორედ ისინი არიან, რადგან მათს გულსა და სულში, გაცნობიერებულად თუ გაუცნობიერებლად, ამპარტავნებას აქვს ღრმად ფესვი გადგმული; ამიტომაც, თავის თავს შეჰხარიან და ამით ტკბებიან.

თითქოს როგორი ადვილია, რომ მათ დამოკიდებულება შეცვალონ და ყველაფერი თავის ადგილზე დადგეს — მაგრამ არა, ნებისმიერი ცოდვისგან გათავისუფლება უფრო ეადვილებათ, ვიდრე ამ ნაბიჯის გადადგმა.

ამიტომ უწოდებს ნეტარი ავგუსტინე ურწმუნოთა სიკეთეთ „მბრწყინავ ცოდვებს,“ — გარეგნულად თვალისმომჭრელთ, შინაგანად კი ეშმაკის ქმედებებს.

ასეთ ადამიანთა მსგავსი იყო ჩვენი ხალხის მდგომარეობა ათეისტურ პერიოდში. სამოცდაათწლიანმა კომუნისტურმა რეჟიმმა ღმერთის რწმენის გარდა, წინ წამოსწია თითქმის ყველა ადამიანური სათნოება და ამით, ამპარტავნების საშინელი სენი კიდევ უფრო მეტად გააღრმავა საზოგადოებაში.

დღეს, მართალია, რთულ პირობებში გვიწევს ცხოვრება, მაგრამ ამას თავისი დიდი დადებითი მხარეც აქვს — ჩვენ გვამდაბლებს უფალი და გვაჩვენებს, რომ თავის მოსაწონი არაფერი გვაქვს; გვაჩვენებს იმასაც, რომ ღვთის გარდა, იმედი არავისი და არაფერისა არ უნდა გვქონდეს.

ერის გამოღვიძებისა და ღვთისკენ შემობრუნების პროცესი, ნელა, მაგრამ მაინც მიმდინარეობს. თუმცა ისიც ფაქტია, რომ ბოროტი ადვილად არ თმობს პოზიციებს და ახალ-ახალ მოულოდნელობებს გვთავაზობს, მაგ., მცირე, მაგრამ აქტიური ჯგუფი მოქალაქეებისა, უზნეობით ამაყობს, ცოდვას ცოდვად არ მიიჩნევს და ცდილობს, სხვებიც თავისი მსგავსი გახადოს; სამწუხაროდ, ამას

(გაგრძელება მე-5 გვ.)

(დასაწყისი მე-4 გვ.)

ჩვენი მასმედიის საშუალებებიც ხშირად მხარს უბამენ, „სიმართლის“ სახელით ავხორცობისა და სისასტიკის პროპაგანდას ახორციელებენ და ამით, ბოროტს დიდ სამსახურს უწევენ.

ღმერთის გზით მავალი ადამიანები კი, თავმდაბლობასთან ერთად, ესწრაფვიან, მოიპოვონ მადლი, რასაც წმიდა გრიგოლ პალამა ხელთუქმნელ ენერგიას უწოდებს. ეს ის ენერგიაა, რომელიც ნათლის სახით მაცხოვრის ფერისცვალებისას მოციქულებმა თაბორის მთაზე იხილეს.

შევნიშნავთ, რომ ღვთის ამ წყალობით აღვსების შესაძლებლობა ყველას თანაბრად აქვს, — ნასწავლსაც და უბირსაც, მდიდარსაც და ღარიბსაც, ქალსაც და მამაკაცსაც, მოხუცებულსაც და ახალგაზრდასაც, ოღონდ, ეს გულით უნდა მოვინდომოთ და სიკეთით, სულიერი და ფიზიკური შრომით განვამშვენოთ ჩვენი ცხოვრება.

დიახ, მადლმოსილება ადამიანის პიროვნული მდგომარეობაა და იგი უფლის საჩუქარია, მის სიდიდეს თავმდაბლობის ხარისხი განსაზღვრავს, ანუ რამდენადაც თავმდაბალია ადამიანი, მით უფრო მეტი მადლის დამტევია იგი.

მადლი, როგორც ღვთის არსების გამოვლინება, მისი ყველა თვისების მატარებელია. იგი არ არის მოძალადე, არამედ მაშინვე განეშორება ცოდვის ჩამდენს (რადგან ცოდვა-მადლი ურთიერთგამომრიცხავნია), სინანულით შემუსვრულ გულს კი, კვლავ უბრუნდება და წყალობით ავსებს.

ცოდვა-მადლს კიდევ ერთი თვისება აქვს, რაც ჩვენმა წინაპრებმა ასე გამოთქვეს:

„მადლი ჰქენი, ქვაზე დადე, გაიარე, წინ დაგხვდებაო“ და კიდევ „პაპის ნაჭამმა ტყემალმა შვილიშვილს მოჭრა კბილიო“.

ასე რომ, ადამიანი თავისი ქმედებებით, საკუთარ თავსაც და თავის შთამომავალთაც უმზადებს ერთგვარ სულიერ საგზალს, — ცუდს ან კარგს.

მეცნიერებაში არსებობს ენერგიის მუდმივობის კანონი, რომლის მიხედვითაც, დამტკიცებულია, რომ სამყაროში არაფერი იკარგება, არამედ ერთი სახეობიდან მეორეში გადადის; იგივე ითქმის სულიერ სფეროზეც; ოღონდ, აქ ჩვენ ვგულისხმობთ ამქვეყნიურ ყოფას, თორემ უფლის წინაშე, ყველა მხოლოდ საკუთარი ცხოვრების მიხედვით განისჯება.

მაგალითისთვის გავიხსენებ ერთ მოვლენას, რომელიც, მართალია, სულის ცხონების საკითხს არ ეხება, მაგრამ, ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია. XVII ს-ის I ნახევარში ირანში მოღვაწეობდა გამუსულმანებული უნდილაძეების დიდად გავლენიანი ოჯახი, რომელთაც ღრმა კვალი დატოვეს სპარსეთის კულტურულ-პოლიტიკურ ასპარეზზე. ისინი უზარმაზარი ქონებისა და ძალაუფლების მფლობელნი იყვნენ; ეს გავლენა კი, სპარსულ საქმეთა ერთგულების გამო მოიპოვეს.

ქრისტიანული თვალთახედვით, ისინი, ერთი შეხედვით, რა თქმა უნდა, ღვთისაგან განდგომილნი იყვნენ, რადგან თავის მიწიერ კეთილდღეობას ყველაფერი ანაცვალეს, მაგრამ მდგომარეობა მთლიანად შეიცვალა, როდესაც საქმე სპარსელთა საქართველოზე ლაშქრობას შეეხო.

სამშობლოს ტკივილმა და სიყვარულმა მათს გულში დარჩენილი მადლის ნაპერწკალი ალად აქცია და მამაც და შვილებიც ისე გააძლიერა, რომ უარი თქვეს შაჰის დავალების შესრულებაზე, სანაცვლოდ კი, დათმეს ქონებაც, თანამდებობაც, თავისი და თავის ყველა შთამომავლის სიცოცხლეც სამშობლოს შეწირეს.

მაშინ როდესაც, მათ თანამედროვე ქართველთა შორისაც უფრო ადრეც, შემდგომაც და დღესაც იყვნენ და არიან ადამიანები, რომლებიც სიმდიდრისა და ძალაუფლების მოპოვებისათვის უკან არაფერზე იხევენ და ქვეყნის ინტერესების წინააღმდეგ მოქმედთაც გვერდში უდგანან.

საერთოდ, ეკლესია ღვთაებრივი მადლის საუნჯეა. უფალმა ჩვენმა იესო ქრისტემ მას გადასცა ძალაუფლება ცოდვათა შეკვრისა და გახსნისა. ანუ ღვთაებრივი მადლის მოხვეჭა და სასუფევლის დამკვიდრება მართლმადიდებელ ეკლესიაშია შესაძლებელი, რადგან იგია მაცხოვრის მისტიური სხეული, რომელიც ღვთაებრივი მადლით ზეციურ, მოზეიმე ეკლესიას უკავშირდება და ეს ურთიერთობა ლოცვით ხორციელდება.

მე არაერთხელ მითქვამს, რომ საქართველო ღვთის განსაკუთრებული მფარველობის ქვეშაა.

უფლისა და ზეციურ ძალთა გარდა, ჩვენ შემწედ, უპირველეს ყოვლისა, გვყავს ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელი, დედა და მფარველი საქართველოსი, მსოფლიო მართლმადიდებელ წმინდანთა დასი და, რა თქმა უნდა, ჩვენი ეკლესიის უთვალავი წმინდანი, აგრეთვე, სამოთხის მკვიდრი სხვა ჩვენი ღირსეული წინაპრები. ამაშია მადლი და ძალა ჩვენი ქვეყნისა. მაგრამ მათი შეწევნა რომ მივიღოთ, განწმენდილი გულით აღვლენილი ლოცვა უნდა შევწიროთ, რათა მოხდეს სინერგია, — ადამიანური და ღვთაებრივი ძალის შერწყმა და ღვთის მოწყალების კარის განღება.

როგორც აღვნიშნეთ, ადამიანის ცხონებას მისი პირადი ნება განსაზღვრავს, ქვეყნის კეთილდღეობას კი — მადლმოსილი ადამიანების სიმრავლე, რათა სიძნელეების დაძლევა შევძლოთ.

გარდა სულიერისა, სიძნელეები სხვაც მრავლად გვაქვს: მასიური უმუშევრობა, ჩვენი მოსახლეობის უცხოეთში მიგრაცია, საშუალო და უმაღლესი განათლების დაბალი დონე, პატიმრების რიცხვის ზრდა, საბაზრო ეკონომიკისა და ბიზნესის, სოფლის მეურნეობის პრობლემები...

მეტად სამწუხაროა, რომ ტერიტორიული მთლიანობის საკითხს, ერის ერთიანობის წინააღმდეგ მიმართული ქმედებებიც ემატება.

როგორც ცნობილია, XIX ს-ის ბოლოს მეფის რუსეთის იმპერიაში შემუშავდა „მეცნიერული“ კონცეფცია (დაყავი და იბატონეს პრინციპის გათვალისწინებით) საქართველოში მეგრულ-ლაზურ-ქართულ-სვანური ენებისა და კულტურების დამოუკიდებლად არსებობის შესახებ.

ეს პროცესი, მეტ-ნაკლებად ფარულად, კვლავაც მიმდინარეობს და, რა თქმა უნდა, მხოლოდ და მხოლოდ უცხო ქვეყნების ინტერესებს ემსახურება.

ჩვენ მზად უნდა ვიყოთ, დავიცვათ ჩვენი ერთობა, ისევე როგორც ამას აკეთებდნენ ჩვენი წინაპრები. ოღონდ, როგორც დიდი ილია ამბობს, დღეს არის არა ხმლის, არამედ წიგნისა და კალმის ომი.

პრობლემის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, საჭიროა საზოგადოების ძალისხმევა, რათა შეიქმნას სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციები და ვებ-გვერდები, რომელიც სათანადო პასუხს გასცემს როგორც ტერიტორიული მთლიანობის, ისე ქართველი ერის დაშლის მოსურნეთ.

ამ საქმეში დიდი სამსახური შეიძლება გაწიონ უცხოეთში მყოფმა ჩვენმა თანამემამულეებმა; მათ ვებ-

(გაგრძელება მე-6 გვ.)

(დასაწყისი მე-5 გვ.)

გვერდები იმ ენაზე უნდა გააკეთონ, რომელ ქვეყანაშიც ცხოვრობენ. ამით ისინი სამშობლოს ინტერესებს შესაძლებლობისამებრ დაიცავენ.

კიდევ ერთხელ შეგახსენებთ იმასაც, რომ ა.წ. 21 დეკემბერს საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდმა მიიღო გადაწყვეტილება ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქიის მმართველ მღვდელმთავრადაც სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის დადგენის შესახებ;

ეს არის ისტორიული რეალობის საჯაროდ კიდევ ერთხელ განცხადება და თქმა იმისა, რომ აფხაზეთი ყოველთვის იყო საქართველოს განუყოფელი ნაწილი, ხოლო აფხაზეთის მოსახლეობა — საქართველოს ეკლესიის სულიერი შვილები, რასაც მოწმობს წერილობითი წყაროები და აქ აღმართული უძველესი ტაძრები.

იგივე ითქმის ცხინვალის რეგიონის შესახებაც.

აღვნიშნავთ იმასაც, რომ ისტორიის მანძილზე, ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის მიუხედავად, საქართველოს ეკლესიის იურისდიქციის საზღვრები არ შეცვლილა. იგი, ღვთის წყალობით, სულიერად თითქმის ყოველთვის ინარჩუნებდა ათასწლეულობით ჩამოყალიბებულ, მთლიან სხეულს ჩვენი ქვეყნისა და ეს დღესაც ასეა.

ის, რაც ჩვენსა და აფხაზებს, ჩვენსა და სამაჩაბლოს (ცხინვალის რეგიონი) ოსებს შორის მოხდა, შედეგია პოლიტიკური ინტრიგებისა და მას ჩვენს ხალხებს შორის ურთიერთობასთან საერთო არაფერი აქვს.

ჩვენ გვაკავშირებს სისხლით ნათესაობა, საუკუნოვანი თანაცხოვრება, ნათელ-მირონობა, მეგობრობა და მრავალრიცხოვანი შერეული ოჯახები, რაც იძლევა იმედს იმისას, რომ ადრე თუ გვიან აღდგება და განახლდება ძველი ურთიერთობა და მეგობრობა აფხაზებთანაც და ოსებთანაც.

შევეხები მთის პრობლემებსაც;

მოგეხსენებათ, საქართველო ოდითგან მთისა და ბარის ერთობით იყო ძლიერი. ბარს მთა იცავდა, მთას კი ბარი განამტკიცებდა. გახსოვთ თუნდაც შაჰ-აბასის შემოსევა, როდესაც კახელების საარაკო მამაცობის მიუხედავად, რიცხვით მრავალმა მტერმა ეს მხარე მაინც დაიკავა, მთიელების სახალხო ლაშქარი შეიყარა და თავგანწირული ბრძოლით სპარსელნი განდევნა.

ბახტრიონის აჯანყების სახელით ცნობილმა ამ მოვლენამ, არა მარტო ბარი იხსნა სრული იავარქმნისაგან, არამედ მთიულეთი და თუშ-ფშავ-ხევსურეთიც გადაარჩინა.

სამწუხაროდ, კომუნისტურ პერიოდში, საქართველოს მთიანეთი დაიცალა და დღეს მიტოვებულია არა მარტო სოფლები, არამედ მთელი კუთხეები; კერძოდ: თუშეთი, ხევსურეთი, ფშავის ნაწილი, რაჭა..., სადაც ზაფხულის პერიოდის გარდა, მოქმედ სოფლებში თითო-ოროლა ოჯახი ან სულაც, ერთი ადამიანი სახლობს.

არადა ამ ტერიტორიების განსაკუთრებულობას ისიც განაპირობებს, რომ ისინი საზღვრისპირა რეგიონებია და მათ სტრატეგიული დანიშნულებაც აქვთ.

ვინაიდან არსებული მდგომარეობის მთავარი მიზეზი სოციალურ-ეკონომიკური პირობებია, სახელმწიფოებრივი თანადგომისა და მატერიალური მხარდაჭერის გარეშე, ბუნებრივია, მოსახლეობის დაკავება ვერ მოხერხდება.

ეკლესია, თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში, ცდილობს, წვლილი შეიტანოს აღნიშნული მხარეების გამოცოცხლების საქმეში და, ამ მიზნით, აქ მონასტრებს აარსებს.

მთის თემის აქტუალობიდან გამომდინარე, ამ რამდენიმე თვის წინ, შედგა ჩემი მოგზაურობაც თუშეთსა და ხევსურეთში და კიდევ ერთხელ დავრწმუნდი, რომ აღმოსავლეთ მთიანეთს (და რაჭასაც) დროულად უნდა გაეწიოს სერიოზული დახმარება, თორემ შემდეგ, ათჯერ მეტი ძალისხმევა იქნება საჭირო მდგომარეობის გამოსასწორებლად.

ჩვენ ადრეც შევთავაზეთ ხელისუფლებას და ახლაც შევახსენებთ, რომ იქნებ ერთ-ერთ საქმედ იქცეს აქაურ დაუსახლებელ ტერიტორიებზე მცირე დანაშაულის მქონე პატიმრებისთვის მიმაგრების ადგილებისა და სოფლების მოწყობა (თავისი მეურნეობებით), რაც დასაქმების პრობლემასაც ნაწილობრივ გადაწყვეტს და დაცულ ზონებსაც შექმნის.

ბუნებრივია, აქ უნდა ასევე განვითარდეს მესაქონლეობა, მეცხვარეობა, მეფუტკრეობა, მეთევზეობა, ხელსაქმე, მიწის ერთობლივი დამუშავებისათვის კი, უნდა შეიქმნას კოოპერატივები.

სვანეთში და საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებსა და სოფლებში განხორციელებული სახელმწიფო პროგრამები იმედს იძლევა, რომ ეს საკითხიც აქტუალური გახდება და მდგომარეობა გამოსწორდება.

სულ ორიოდე სიტყვით შევნიშნავთ იმასაც, რომ ისეთი პატარა ქვეყნისთვის, როგორიც საქართველოა, მიწას, სასარგებლო წიაღისეულს, წყალს და ტყეს, ასევე მუზეუმებსა და არქივებს, სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვთ და მათი გაყიდვა-გასხვისება არ შეიძლება. საჭიროა, სახელმწიფოს მიერ შემუშავებულმა კანონებმა დაიცვას ერის ეს საუნჯე.

ჩვენ ზემოთ მრავალ რთულ თემას შევეხეთ, რომელთა მოგვარებაც ხელისუფლებას ევალება, მაგრამ თითოეულ ჩვენგანზეც დიდი პასუხისმგებლობაა დაკისრებული.

ეს ლიტონი სიტყვები არ არის.

ყველამ ვისაც უნდა, ღვთის შვილად იწოდებოდეს, ზრუნვა პირველ რიგში მადლის მოხვეჭისათვის უნდა დაიწყოს, რომ ერთობლივი ძალით ღმერთის მფარველობა მოვიპოვოთ (ცალკეულ პირთა მადლმოსილება ქვეყნის გადარჩენისა და განვითარებისათვის არ არის საკმარისი; გავიხსენოთ მართალი ლოთი და პირისაგან მიწისა აღგვილი სოდომ-გომორი), ვინაიდან ყველა ჩვენი პრობლემა, სინამდვილეში, ღვთაებრივი მადლის ნაკლოვანებებიდან მოდის.

მე მომავალს იმედით ვუყურებ, რადგან, ვიმეორებ, ქვეყანაში მიდის სულიერი გამოღვიძების რთული და განმწმენდელი პროცესი;

უფალი თავისი იდუმალი, მტკივნეული, მაგრამ გადამრჩენელი გზებით გვატარებს, რათა, თითოეული ჩვენგანი, ვითარცა მამასთან დაბრუნებული დამდაბლებული და შეჭირვებული უძღები შვილი, გულში ჩაიკრას და სიხარულით აღვსილმა, საზეპურო სუფრა გაშალოს.

საყვარელნო დანო და ძმანო, არ-ჩევანი თქვენზეა, საქართველოს ბედიც თქვენზეა დამოკიდებული.

ამ იდუმალებით მოცულ ღამეს ჩვენც გავყვეთ ბეთლემისკენ მიმავალ დიდებულ ვარსკვლავს და სიხარულით აღვივსოთ, რამეთუ ჩვენთვის იშვა ემმანუელი, ყრმა ახალი, პირველ საუკუნეთა ღმერთი!

სიყვარულით თქვენთვის მლოცველი

ილია II
სრულიად საქართველოს
კათოლიკოს-პატრიარქი

შობა ქრისტესი
თბილისი, 2011 წ.

დიდება ქვეყნის შემოქმედს

მერაბ ბერძენიშვილის სახელობის კულტურის საერთაშორისო ცენტრი „მუზა“, არ შევცდები თუ ვიტყვი, ერთ-ერთი უსაყვარლესი ადგილი გახდა შემოქმედთათვის. იგი შეიძლება შევადაროთ „მცირე ოაზისს“, „ედემის ბაღს“, რა თქმა უნდა, გადატანითი მნიშვნელობით. აქ სულიერ სიმშვიდესთან ერთად, ერთგვარად ამაღლებული განწყობილებაც ისადგურებს და რაც ყველაზე მთავარია, მონაწილეთა და მაყურებელთა დარბაზს შორის მყარდება ის იდილიური ურთიერთდამოკიდებულება, რის გარეშეც ნამდვილ ხელოვნებას სიცოცხლე არ უწერია. სწორედ ასეთი იყო 27 დეკემბრის საღამო, რომელიც სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II აღსაყდრების 33-ე წლისთავს ეძღვნებოდა. ქრისტეს თარიღთან მისადაგებული მოვლენა, ჩვენი სულიერი მამის სახით, სიმბოლურ ლოცვა-კურთხევას აღავლენდა სრულიად საქართველოზე და თითოეულ ჩვენგანს გვმატებდა უკეთესი მერმისის რწმენას. დიდება ქვეყნის შემოქმედს — ასე დაასათაურა ეს შეხვედრა-კონცერტი აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრმა, რაც ზუსტად გამოხატავს ჩანაფიქრის არსს.

სადა, ყოველგვარი ზედმეტი აქსესუარისაგან განტვირთულ სცენაზე, სადაც რამდენიმე სანთელი კიაფობდა მხოლოდ, ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ ჩვენი სახელოვანი, ამაგდარი ადამიანები, მწერლები — ჯანსუღ ჩარკვიანი და გურამ ოდიშარია; კომპოზიტორი გიორგი შავერზაშვილი, რომელმაც დიდი განწყობით შეასრულა საკუთარი იმპროვიზაცია აფხაზურ-ქართული სიმღერების თემებზე; შესანიშნავი პიანისტი, ამჟამად ესპანეთში მოღვაწე ნინო კერესელიძე, რომელმაც ვირტუოზული ტექნიკითა და ღრმა მუსიკალურობით მოგვხიბლა; ვაჟას ლექსი „სოფლისა წესი ასეა“ შემართებით წაიკითხა სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის მმართველმა, მსახიობმა მერაბ ბრეკაშვილმა. კარგად აჟღერდა აფხაზეთის მკვიდრ თემურ ფარულავას ხმა, რომელმაც ფედერიკოს ურთულესი არია შეასრულა ფრანჩესკო ჩილეას ოპერა „არლელი ქალიდან“. ნაწარმოებში ჩაღრმავებით, ფილიგრანული ნიუანსირებით მაყურებლის კეთილგანწყობა დაიმსახურა მამუკა მანჯგალაძემ, ოთარ თაქთაქიშვილის რომანსის „აღმართ-აღმართ“ საინტერესო ინტერპრეტაციით. ამ წარმატებაში დიდი იყო საერთაშორისო კლასის კონცერტმაისტერის ვაჟა ჩაჩავას წვლილი. ძლიერი და ობერტონებით სავსე ხმით მიიპყრო ჩვენი ყურადღება იტალიაში მოღვაწე სოპრანომ ნანა ქავთარაშვილმა, რომელმაც იმღერა ნორმას ცნობილი კავატინა ბელინის ოპერა „ნორმადან“ ვაჟა ჩაჩავას ბრწყინვალე თანხლებით. მონსერატ კაბალიესა და ბიულ-ბიულის სახელობის ვოკალისტთა საერთაშორისო კონკურსების 2010 წლის ლაურეატმა მარიამ კუბლაშვილმა რევაზ ლაღიძის ულამაზესი რომანსი „მაგონდება ჩუქურთმაში ყვავილი“ ლირიკული მომხიბვლელობით შეასრულა. ნუნუ გაბუნიას მიერ დამუშავებული მეგრული ხალხური სიმღერა „ვა გიორქო მა“ ემოციურად და კოლორიტის გასაოცარი შეგრძნებით იმღერა ერევანში 2010 წელს გამართული მე-16 საერთაშორისო დელფიური თამაშების ოქროს მედლის მფლობელმა ალუდა თოდუამ. მომღერლებს ჩინებული აკომპანიმენტი გაუწიეს კონცერტმაისტერებმა: მარინე მეტრეველმა, მაია ფერაძემ, მაია ბებიაშვილმა.

კარგა ხანია შევეჩვიეთ ირმა გიგანის წარმატებებს. ნორჩი ასაკის მიუხედავად, მან არაერთხელ ასახელა საქართველო საერთაშორისო ასპარეზზე. ამჯერადაც, შოპენის ნოქტიურნის ირმასეული გააზრება გამოირჩეოდა ინდივიდუალური ხელწერით. კიდევ ერთმა ნორჩმა შემსრულებელმა, 2010 წლის ფესტივალ „შჩელკუნჩიკის“ I პრემიის მფლობელმა, ვიოლონჩელისტმა ლიზი რამიშვილმა შეგვისრულა კახა ცაბაძის პატარა პოემა ვიოლონჩელოსა და ფორტეპიანოსათვის. მან მსმენელის ყურადღება მიიპყრო ბგერის სისავსით, მელოდიური ხაზის უწყვეტობითა და ნაწარმოების სტილისტიკაში წვდომის უნარით.

საღამო დაამშვენა საქართველოს ხალხური სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიურმა ანსამბლმა „ერისიონმა“ (სამხატვრო

(გაგრძელება მე-8 გვ.)

(დასაწყისი მე-7 გვ.)

ხელმძღვანელი ჯემალ ჭკუასელი, მთავარი ქორეოგრაფი რევაზ ჭოხონელიძე). იგი ოთხი ნომრით წარსდგა

მაყურებლის წინაშე. დიდი წარმატება ხვდა წილად ცეკვა „სამაიას“ და უწმიდესისა და უნეტარესის საგალობელს „წმიდაო ღმერთო“. განსაკუთრებულად გაიჟღერა ძუნწი მოძრაობებით დადგმულმა „ჩაკრულომ“. „ასეთი შთამბეჭდავი შესრულება ამ სიმღერისა ჯერ არ მოგვისმენიაო“ — იკითხებოდა მსმენელთა აღფრთოვანებულ გამომეტყველებაში. კონცერტი დასრულდა ცეკვა „სნოურის“ პრემიერით. იგი საქართველოს პატრიარქის პატივსაცემად დადგა ანსამბლის მთავარმა ქორეოგრაფმა რევაზ ჭოხონელიძემ. ცეკვის სახელწოდება წარმოდგება იმ სოფლის სახელიდან, სადაც დაიბადა უწმიდესი და უნეტარესი.

საღამო შესატყვისი ტაქტითა და გემოვნებით წარმართა ახალგაზრდა მსახიობმა ნინო გოშაძემ.

მადლიერების გრძნობით აღსავსე სიტყვებით მიმართა საქართველოს პატრიარქს აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის ხელმძღვანელმა სვეტლანა ქეცბამ. მან განსაკუთრებულად მიიჩნია ის მოვლენა, რომ ახლახანს პატრიარქის ტიტულს დაემატა ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის წოდება. აფხაზეთის მაცხოვრებლები და ყველა, ვისაც გული გახსნილი აქვს სიყვარულისთვის, ამ ფაქტს გაგებით შეხვდა, — თქვა ქალბატონმა სვეტლანამ. — რთულია შეაფასო უწმიდესისა და უნეტარესის ღვაწლი ჩვენი ხალხისათვის ამ ძნელბედობის ჟამს. მისი ლოცვა გვამშვიდებს, სიტყვები კი სიყვარულით აღგვავსებს და გვამხნევებს. ჩვენც ვლოცულობთ მისი ჯანმრთელობისათვის, ვლოცულობთ, რათა მშვიდობამ დაისადგუროს ჩვენს გულებში, მთელ მსოფლიოში და აფხაზეთის მიწაზე, რომელიც პატრიარქისთვის იყო და მუდამ დარჩება დედამიწის ზურგზე უძვირფასეს ადგილად.

ქალბატონმა სვეტლანა ქეცბამ მადლიერების გრძნობით მოიხსენია მეუფე დანიელი, რომელიც ბოლო წლების მანძილზე იყო ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი:

— მეუფე დანიელი ის ადამიანია, რომელმაც სრულად გაინაწილა დევნილთა ბედი, მისთვისაც არ აუვლია გვერდი ტყვიების ზუზუნს, დაბომბვებს, გოლგოთის გზას ჭუბერისაკენ. ის იყო და არის ჩვენი მეგობარი, დამრიგებელი, რომელსაც მივყავდით ქრისტიანული ჭეშმარიტების აღქმისაკენ.

მისალმების შემდეგ აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე ელგუჯა გვაზავამ პატრიარქს საჩუქრად გადასცა აფხაზეთის მკვიდრი მხატვრის დავით ბაძაღუას ფერწერული ტილო „ნავები“.

დასასრულს სიტყვა წარმოთქვა უწმიდესმა და უნეტარესმა, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა:

— დღევანდელმა საღამომ იმ დროში გადამიყვანა, როდესაც მე აფხაზეთის მიტროპოლიტად დავინიშნე. თერთმეტი წელი დავყავი იქ და სიყვარულის მეტი, მშვიდობის მეტი არაფერი მინახავს. ჩემთან მოდიოდნენ აფხაზები. უამრავი მათგანი — დიდი თუ ბავშვი, მონათლული მყავს. ღმერთი ჩვენთან არის და აფხაზეთი აუცილებლად დაბრუნდება. მე ვნახე ეს, თუ როგორ დაბრუნდება აფხაზეთი. დალოცვილი იყავით. ღმერთმა გაახაროს აფხაზები, ქართველები, რუსები, ბერძნები და სხვები, ვინც ამ მიწაზე ცხოვრობს. მინდა მადლობა ვუთხრა ქალბატონ სვეტლანა ქეცბას ამ შესანიშნავი საღამოსათვის. არ ვიცი, ქალბატონი ქეცბა უფრო ქართველია, თუ უფრო აფხაზი. ალბათ, შუაზეა გაყოფილი, ორივეა.

ჩვენთან არს ღმერთი!

ასე ამაღლებულად დასრულდა ეს კურთხეული საღამო.

ვაჟა ძიგუა,
ხელოვნებათმცოდნე,
იაკობ გოგებაშვილის
სახელობის პრემიის ლაურეატი

წმიდა ექვთიმე ღვთისკაცი (თაყაიშვილი) 3 (16) იანვარი

წმიდა ექვთიმე ღვთისკაცი (თაყაიშვილი) დაიბადა გურიის სოფელ ლიხაურში. 1863 (ან 1862) წლის 5 ივნისს. მამამისი აზნაური სიმონ თაყაიშვილი კორდონის ოფიცერი იყო, დედა — გიტული (გიტო) ნაკაშიძე კი მაზრის მოწინავე ქალთა შორის იხსენიება. წმიდანს მშობლები ადრე გარდაიცვალა.

ექვთიმეს ადრევე გამოუვლენია სწავლისადმი დიდი მისწრაფება. სამაზრო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ იგი ქუთაისის კლასიკურ გიმნაზიაში ჩაირიცხა. გიმნაზია ექვთიმემ 1883 წელს დაასრულა ვერცხლის მედლით. 1883 წელს ექვთიმე პეტერბურგის უნივერსიტეტის ისტორიულ-ფილოლოგიურ ფაკულტეტზე ჩაირიცხა, 1887 წელს დაასრულა სწავლა და კანდიდატის ხარისხით დაბრუნდა თბილისში. 1895 წელს ექვთიმემ ცოლად შეირთო თბილისელი იურისტის, ივანე პოლტორაცკის ასული ნინო.

ექვთიმე თაყაიშვილი აქტიურ მეცნიერულ, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწეოდა. ღვთისა და ერის სიყვარული წარმართავდა მის ყოველ მოქმედებას. თავისი მეცნიერული მუშაობის უმთავრეს მიზნად ექვთიმეს მიაჩნდა მასალების შეკრება საქართველოს ისტორია-არქეოლოგიისათვის. მეცნიერების რა დარგში არ უმუშავია წმიდანს: ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოგრაფია, ეპიგრაფიკა, ნუმაზმატიკა, ფილოლოგია, ფოლკლორისტიკა, ლინგვისტიკა, ხელოვნების ისტორია... და ყველგან ჩვენი ერის ისტორიის ანარეკლს, ჩვენს ნაკვალევს ეძებდა. 1889 წელს ექვთიმე თაყაიშვილმა დააარსა „საქართველოს საეგზარქოსო მუზეუმი“, რომელშიც თავს უყრიდნენ ძველ საეკლესიო წიგნებს, ხელნაწერებსა და სხვადასხვა ნივთებს. მუშაობდნენ საქართველოს ეკლესიის ისტორიის შედგენაზე.

1907 წელს ექვთიმემ დააარსა „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოება“. ამ საზოგადოების მიერ მოწყობილი ექსპედიციებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია მოგზაურობა „სამუსულმანო საქართველოში''. აქ სამშობლოდან ჩასული მეცნიერი თანამემამულეებს უღვიძებდა და უმტკიცებდა ეროვნულ გრძნობებს. ზოგ სოფელში მცხოვრებ მაჰმადიან ქართველებს ქართული ენა დავიწყებოდა, მაგრამ შეგნება, რომ ისინი წინათ ქართველები იყვნენ, თითქმის ყველას ჰქონდა.

„საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებამ“ შეგროვება-შესყიდვით რამდენიმე წელიწადში მნიშვნელოვან მასალას მოუყარა თავი. მათ შორის იყო სხვადასხვა „საარქეოლოგიო და საეთნოგრაფიო ნივთები'', „ნაქსოვ-ნაკერები“, ხელნაწერები... ცალკე კოლექციას შეადგენდა ეკლესია-მონასტრების კედლებიდან გადმოღებული ფრესკები (ფაქსიმიდე) — 73 ძველი ფრესკის პირი. წმ. ექვთიმე თაყაიშვილს საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიისათვის მებრძოლთა რიგებშიც ვხედავთ. ექვთიმე თაყაიშვილს მნიშვნელოვანი როლი შეუსრულებია თბილისის უნივერსიტეტის დაარსებაში 1918 წელს.

1921 წლის 25 თებერვალს საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების გამო საფრანგეთში ევაკუირებულმა მენშევიკურმა მთავრობამ გაიტანა საბანკო ვალუტა, ისტორიისა და კულტურის სამუზეუმო განძეულობა და ხელნაწერები. მათ მცველად გაჰყვა ექვთიმე თაყაიშვილი მეუღლითურთ. „ძალაუნებურად მომიხდა ემიგრანტობა, რათა არ მოვშორებოდი ჩვენი ერის სასიქადულო კულტურულ საგანძურს, დამეცვა იგი ყოველგვარი საფრთხისაგან,“- წერს წმიდანი. საფრთხე კი ბევრი იყო: ბრიტანეთის და ნიუ-იორკის მუზეუმებს ექსპონატების შესყიდვა სურდათ, გრაფ ოხოლენსკის ქვრივს, სალომე დადიანს სასამართლოში აღუძრავს საქმე — საქართველოს ეროვნული განძის საგრძნობი ნაწილის ერთადერთ კანონიერ მემკვიდრედ ასაღებდა თავს, მეორე მსოფლიო ომის დროს ფაშისტებსაც გაუჩრეკიათ ექვთიმეს ბინა, ბოლოს კი თავად საფრანგეთის მთავრობას განუცხადებია განძზე პრეტენზია. 1935 წელს ყოფილმა მთავრობამ უარი განაცხადა განძეულის მეურვეობაზე და მისი დაცვა წმინდა ექვთიმე თაყაიშვილს დააკისრა.

წმინდა ექვთიმე უკიდურეს გაჭირვებაში იმყოფებოდა: 1931 წელს გარდაიცვალა მეუღლე ნინო. მარტო დარჩენილი მოხუცი შიმშილის, ყინვისა და ავადმყოფობისგან ბევრჯერ დაღუპვის პირამდეც მისულა, მაგრამ ღვთისგან და ერისგან დაკისრებული მოვალეობისთვის არ უღალატია. ბოლოს, 1945 წელს, მეორე მსოფლიო ომში საბჭოთა კავშირის გამარჯვების შედეგად ხელსაყრელი პირობები შეიქმნა განძის საქართველოში დასაბრუნებლად. გათავისუფლებული საფრანგეთისა და საბჭოთა კავშირის მთავრობის მოლაპარაკების შედეგად იგი ამერიკულ თვითმფრინავზე დაიტვირთა და მცველების თანხლებით გადმოიგზავნა საქართველოში.

თბილისის აეროდრომზე თვითმფრინავი 11 აპრილს დაეშვა. ექვთიმემ, ქართულ მიწაზე ფეხი რომ ჩამოდგა, ზევით აიხედა, ზეცას შეხედა, მერე დაიღუნა, მარჯვენა ხელით აიღო მიწა და ეამბორა მას. სამშობლოში პატივით მიიღეს ერისთვის დამაშვრალი მოღვაწე, აღადგინეს თბილისის უნივერსიტეტში პროფესორად, აირჩიეს აკადემიის წევრად, განახლდა უცხოეთში განაწამები მისი გული. მოხუცმა მოიკრიბა უკანასკნელი ძალები და კვლავ ჩაერთო საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

წმინდა ექვთიმე ღვთისკაცის წინააღმდეგ აღბორგდა ბოროტი, რომელიც მაჯლაჯუნასავით აწვა მთელ ქვეყანას: 1951 წლის დეკემბერში დააპატიმრეს მისი შვილობილი ლიდა პოლტორაცკაია, ვისთან ერთადაც ცხოვრობდა ბინაში, შემდეგ მომვლელმა ქალმაც შეწყვიტა სიარული, 1952 წლის დასაწყისში უნივერსიტეტიდან გაუგზავნეს უწყება, რომ თავისუფლდებოდა საქართველოს ისტორიის პროფესორის თანამდებობიდან „საკმარისი პედაგოგიური დატვირთვის უქონლობის გამო“. მალე გაირკვა, რომ ხმები დაეყარათ, თითქოს ექვთიმეს შინაპატიმრობა ჰქონდა და ბევრი მეცნიერი ამის გამო მასთან მისვლას ვერ ბედავდა. თანამშრომელსაც აუკრძალეს მასთან სიარული.

1953 წლის 21 თებერვალს წმიდა ექვთიმემ სული უფალს შეჰვედრა. 24 თებერვალს მცირერიცხოვანმა პროცესიამ მიაცილა წმიდანის კუბო ვაკის სასაფლაომდე. ათი წლის შემდეგ, 1963 წლის 10 თებერვალს წმ. ექვთიმე თაყაიშვილის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით მისი ნეშტი დიდუბის პანთეონში გადაასვენეს ისე, რომ კუბოც არ აღმოჩნდა გამოსაცვლელი. ექვთიმეს ტანსაცმელი და ფეხსაცმელიც დაცული ყოფილა. 1987 წლის 22 თებერვალს ლევილიდან თბილისში ჩამოასვენეს და მეუღლის გვერდით დაფლეს ნინო პოლტორაცკაია-თაყაიშვილის ნეშტიც. 2002 წლის 17 ოქტომბრის წმინდა სინოდის განჩინებით მოხდა წმინდა ექვთიმეს კანონიზაცია და ეწოდა მას ექვთიმე ღვთისკაცი.

„წმიდათა ცხოვრებანი“, წ. I, თბილისი, 2008 წ.

საეკლესიო კალენდარი

1 იანვარი (შაბ.)	– ღირ. მამის გიორგი მწერლის და მისი ძმის საბას ხსენება (XI ს.);
2 იანვარი, სულთმოფენობიდან 32–ე, ქრისტეშობის წინა, წმიდა მამათა კვირა	– მღვდელმოწამე ეგნატე ღმერთშემოსილის ხსენება (107 წ.); – მართალ იოანე კრონშტადტელის ხსენება (1908 წ.);
3 იანვარი (ორშ.)	– წმ. მამის მაკარი მმარხველის (ხახულის მონასტრის წინამძღვრის) ხსენება (XI ს.);
4 იანვარი (სამშ.)	– დიდმოწამე ანასტასიას ხსენება (304 წ.);
6 იანვარი (ხუთშ.)	– ქრისტეშობის წინა დღე: სამეუფო ჟამნები და მწუხრი წმ. ბასილი დიდის წირვასთან შეერთებული;
7 იანვარი (პარ.)	– **ქრისტეშობა!** ხსნილია 17 იანვრის ჩათვლით;
8 იანვარი (შაბ.)	– კრება ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობელისა;
9 იანვარი, სულთმოფენობიდან 33–ე, ქრისტეშობის შემდგომი კვირა	– მართალ იოსებ დამწინდველის ხსენება; – დავით მეფის, ფსალმუნთა მთქმელის ხსენება; – უფლის ძმის, იაკობის ხსენება; – ღირ. სტეფანე ხირსელის ხსენება (VI ს.)
10 იანვარი (ორშ.)	– ორთა ბევრთა (20000) მოწამეთა (ნიკომედიას დამწვართა) ხსენება (302 წ.);
11 იანვარი (სამშ.)	– ათოთხმეტ ათასთა ჩვილთა მოწამეთა, ჰეროდეს მიერ ბეთლემს მოწყვეტილთა ხსენება (I ს.);
13 იანვარი (ხუთშ.)	– ქრისტეშობის დღესასწაულის წარგზავნა, – ღირ. საბიანას (სამცხის დედათა მონასტრის წინამძღვრის) ხსენება;
14 იანვარი (პარ.)	– წინადაცვეთა უფლისა, – წმ. ბასილი დიდის (კესარია–კაპადოკიის მთავარეპისკოპოსის) ხსენება (379 წ.);
15 იანვარი, ნათლისღების წინა შაბათი	– ღირ. სერაფიმე საროველის ხსენება (1883 წ.);
16 იანვარი, სულთმოფენობიდან 34–ე,	**ნათლისღების წინა კვირა** – წმ. ექვთიმე ღმრთისკაცის (თაყაიშვილის) ხსენება (1953 წ.);
17 იანვარი (ორშ.)	– ღირ. შიომღვიმელ მოღვაწეთა ხსენება; – კრება წმიდათა სამოცდაათთა მოციქულთა (I ს.);
18 იანვარი (სამშ.)	– ნათლისღების წინა დღე: – სამეუფო ჟამნები და მწუხრი წმ. ბასილი დიდის წირვასთან შეერთებული. **დიდი აიაზმა (წყლის კურთხევა). მარხვა**;
19 იანვარი (ოთხშ.)	– **ნათლისღება! დიდი აიაზმა (წყლის კურთხევა)**;
20 იანვარი (ხუთშ.)	– კრება წმიდისა დიდებულისა წინასწარმეტყველისა, წინამორბედისა და ნათლისმცემელისა იოანესი;
23 იანვარი, სულთმოფენობიდან 35–ე, ნათლისღების შემდგომი კვირა	– წმ. გრიგოლის, ნოსელ ეპისკოპოსის ხსენება (394 წ.);
24 იანვარი (ორშ.)	– ღირ. თეოდოსი დიდის ხსენება (529 წ.);
27 იანვარი (ხუთშ.)	– მოციქულთა სწორის, ქართველთა განმანათლებლის წმ. ნინოს ხსენება. **ნინოობა!**
28 იანვარი (პარ.)	– წმ. სალომე უჯარმელისა და პეროჟავრა სივნიელის ხსენება;
29 იანვარი (შაბ.)	– წმ. პეტრე მოციქულის პატიოსანთა ჯაჭვთა თაყვანისცემა;
30 იანვარი, სულთმოფენობიდან 36–ე კვირა	– ღირ. ანტონი დიდის ხსენება (356 წ.);
31 იანვარი (ორშ.)	– ღირ. ეფრემ მცირის (ფილოსოფოსის) ხსენება (1101 წ.); – ღირ. ალექსი მღვდელმონაზონის (შუშანიას) ხსენება (1923 წ.); – წმ. ათანასესი (373 წ.) და კირილეს (444 წ.) (ალექსანდრიელ მთავარეპისკოპოსთა) ხსენება.

სასარგებლო რჩევები

ნაკურთხი წყლის ძალა

ღვთის მადლი ანიჭებს ნაკურთხ წყალს სნეულებათა კურნების ძალას, იქნება ეს თავის ტკივილი თუ უძილობა, გაღიზიანებულობა თუ ე.წ. „სტრესული მდგომარეობა“. იგი ფერფლავს ვნებებს და ასუსტებს ცოდვით მისწრაფებებს, გვათავისუფლებს ყოველგვარი ბოროტებისაგან. გვწმენდს ეშმაკისეული სიბილწისაგან. ნაკურთხი წყლის საშუალებით იკურთხება მართლმადიდებელი ქრისტიანის ყველა ნივთი და საკუთრება: მანქანა, სახლი, ტანსაცმელი...

მორწმუნენი თავად ასხურებენ ნაკურთხ წყალს თავიანთ სახლებში თუ ყოველდღე არა, კვირა დღეს და დღესასწაულებზე მაინც.

ღირსი მამა კუკშა, ჩვენი დროის დიდი მოღვაწე, ძილის წინ აუცილებლად ასხურებდა ნაკურთხ წყალს სენაკში. დილით კი, გამოსვლის წინ, თავად იპკურებდა. იგი გვირჩევდა ყველა ახალი ნივთისა და საკვების კურთხევას წყლით.

ნაკურთხი წყალი სასმელად უნდა მისცეთ ავადმყოფებს, თავადაც მიიღოთ ყოველდღე უზმოზე (სეფისკვერთან ერთად), ხოლო მტკივნეული, დაავადებული ადგილები ნაკურთხი წყლით უნდა მოიბანოთ.

მრავალძარღვა Plamtago major, Подорожник большой

გამოიყენება ფოთლები, იშვიათად თესლი. ფოთლები მოკლე ყუნწით იჭრება ყვავილობის პერიოდში. ახასიათებს საფაღარათო, ანთების საწინააღმდეგო, სისხლდენის შემაჩერებელი, ჭრილობის შემახორცებელი მოქმედება. ნედლი ფოთლებისაგან მიღებული წვენი გამოიყენება ჰიპოსეკრეციით მიმდინარე გასტრიტის, ენტერიტის, კოლიტის დროს, აგრეთვე, როგორც ამოსახველებელი საშუალება. კარგად გარეცხილი ფოთოლი გამოიყენება ჩირქოვან ჭრილობებსა და ძირმაგარებზე დასაფენად კომპრესის სახით.

„საეკლესიო სამედიცინო კალენდარი 2010“
ავტორი და ხელმძღვანელი
არქიმანდრიტი
ადამი (ახალაძე)

ღიღვაპ ძვეუნის ვეგოძეგელს

ზამთარი

სარედაქციო კოლეგია: სვეტლანა ქეცბა, დეკანოზი ბიძინა (გუნია),
ლია სეხნიაშვილი, ალექსანდრე ფარფალია, ირინა ქეცბა
პასუხისმგებელი რედაქტორი ციცინო ჯულუხიძე

სსიპ „სულიერებისა და კულტურის ცენტრი“
მისამართი: თბილისი, რუსთაველის გამზ. №37, IV სართ. ტელ.: 93-17-20, 895-41-21-70. ტირაჟი: 500 ცალი